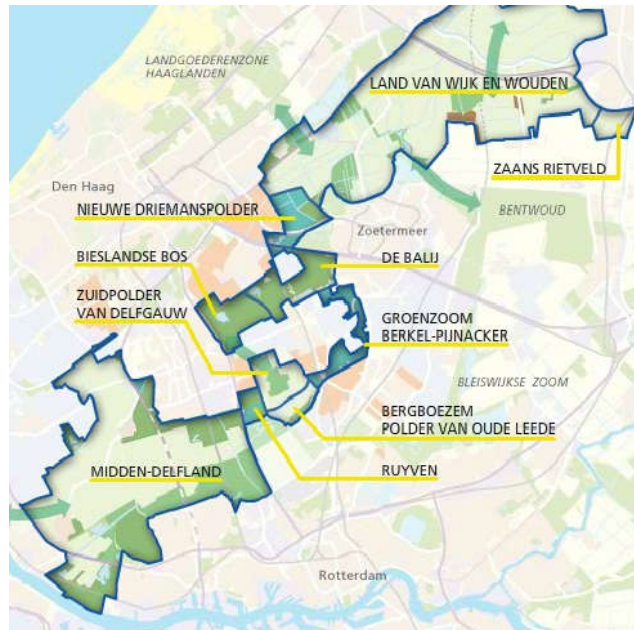

DE BALIJ ALS MOGELIJKE WINDENERGIELOCATIE: BESCHRIJVING EN ANALYSE VAN HET PROCES TOT 10 MEI 2016 (4 PAGINA'S)

1. 'Balij Windmolen Vrij' en 'Platform Duurzaam kan zoveel Beter'

De provincie is voornemens om bij de partiële herziening van de Verordening Ruimte inzake windenergie de locatie De Balij (op de grens van Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer) in beschouwing te nemen, omdat zij die als kansrijke locatie ziet voor windturbines van 175-200 meter hoog. Twee Zoetermeerse woonwijken, Rokkeveen en Meerzicht, liggen op 500-750 m van de dichtstbijzijnde windturbines. Dichtbij gelegen is ook het kassengebied Noukoop. De wijk 's Gravenhout in Nootdorp ligt op iets grotere afstand.

Groenblauwe Slinger: De Balij tussen Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp; de schakel tussen Nieuwe Driemanspolder en Groenzoom

In Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp zijn de actiegroep 'Balij Windmolen Vrij' en het platform 'Duurzaam kan zoveel Beter' actief. Beide groepen werken intensief samen in de Balij-kwestie. De groep bestaat uit 12 mensen die in nauw contact staan met hun achterbannen: de bewoners van de om De Balij liggende woonwijken en leden van de natuurgroepen (Vogelwerkgroep Zoetermeer en Vleermuizenplatform Zoetermeer). Wij weten ons gesteund door de gemeenteraden van Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp die beiden unaniem tegen het initiatief van Staatsbosbeheer zijn om in De Balij grote windturbines te plaatsen (zienswijzen op onze website). Wij hebben een website: www.balij-windmolen-vrij.nl en een Facebook site 'Balij Windmolen vrij'.

Wij hebben afgelopen vier maanden veel informatie ingewonnen d.m.v. twee WOB-verzoeken (bij resp. provincie Z-H en Staatsbosbeheer, samen meer dan 300 pagina's), gesprekken met Staatsbosbeheer, natuur- en milieugroepen, ambtenaren van de provincie, wethouders en gemeenteraadsleden, leden van PS, secretaris Landschapstafel Hof van Delfland en zoekwerk op internet (met name visies, zienswijzen, vigerend beleid).

2. De Balij: onderdeel van de Groenblauwe Slinger en de natuur- en recreatiewaarden

De Balij is onderdeel van de Groenblauwe Slinger en ligt in de zgn. 'flessenhals' (2,5 km brede zone); in deze 'flessenhals' staan precies de windturbines gepland. Direct ten noorden hiervan (500m afstand) wordt De Nieuwe Driemanspolder ontwikkeld (wateropslag en natuur- recreatiegebied) De afgelopen decennia is zeer veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van de Groenblauwe Slinger. Zelfs op dit moment is men nog op 3 plaatsen in de directe omgeving van de Balij bezig om onderdelen ervan in te richten: De Nieuwe Driemanspolder te Zoetermeer, het Wandelbos Laakweg in Nootdorp en de Groenzoom tussen Zoetermeer en Lansingerland. Door nu windturbines in de Balij te plaatsen is er sprake van desinvestering, het effect van decennialange forse investeringen wordt teniet gedaan.

De **natuurwaarden** van De Balij zijn geïnventariseerd door de Vogelwerkgroep Zoetermeer, de Vleermuizenwerkgroep Zoetermeer en IVN. Daarbij troffen zij een grote diversiteit aan vogels en vleermuizen aan. Veel vogels trekken via De Balij van noord naar zuid (komend van het beschermde weidelandschap bij Stompwijk) en omgekeerd. Vleermuizen zijn beschermde dieren, een van de onlangs aangetroffen soorten staat op de rode lijst. De habitat van vleermuizen gaat niet samen met windturbines (zie <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/vleermuizen>).

Ook weten we allemaal dat winturbines afbreuk doen aan **natuur- en recreatiebeleving**. De Balij heeft een deels open karakter en de zulke grote windturbines zullen het hele gebied overheersen door hun licht-, zicht- en geluidhinder.

Wij merken op dat Staatsbosbeheer de belangrijkste leverancier is van natuurwaarden in het kader van planMER maar ook nadrukkelijk belanghebbende ('de slager die zijn eigen vlees keurt...')!?

Bemerking:

Onlangs sprak gedeputeerde Weber nog in Zoetermeer: *"Groen en vooral de toegankelijkheid en beleefbaarheid van dat groen zijn belangrijk voor de gezondheid, voor een prettige leefomgeving"* (14 april opening TOP Westerpark).

Waarom een natuur- en recreatiegebied opofferen waar de afgelopen decennia al tientallen M€ in zijn geïnvesteerd, voor een schamele financiële opbrengst?

Waar vinden we de belangen terug van de recreant en burger die natuurbeleving zoekt? Noch de provincie noch Staatsbosbeheer noemt die in hun stukken.

Jaarlijks bezoeken volgens Staatsbosbeheer ruim 2 miljoen mensen het gebied. Het vormt de groene buffer tussen Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp/Den Haag. 175.000 inwoners kunnen lopend of per fiets het gebied bereiken.

Zij bezoeken de Balij om te genieten van de rust, het groen en de natuur. Grote windturbines (175-200m hoog) zullen het gehele gebied overheersen. De Balij is daarmee voor ons geen plek meer waar de mensen hun noodzakelijke rust in de Randstad kunt vinden. Inmiddels is bekend dat windturbines die zo overheersend zijn een negatief effect hebben op de gezondheid van mensen.

3. De dubieuze rol van Staatsbosbeheer (cursief quotes de letterlijke mailberichten)

Uit ons onderzoek is naar voren gekomen dat:

- SBB is initiatiefnemer windenergie, maar wil daar niet voor uitkomen omdat zij bang is voor imagoschade.
- Mailwisseling tussen SBB en provincie: *"Mocht PZH door afwijzing van gemeenten in de problemen raken dan 'geef ik je in overweging om de afgewezen locatie alsnog dmv een provinciaal bestemmingsplan ex WRO te realiseren'. 'Ik weet dat inzet van dit instrument bestuurlijk gevoelig ligt'. Commitment aan Rijk of Gemeente?"*
- Mailwisseling tussen SBB en Provincie over initiatiefnemerschap SBB:
22 oktober 2015: PZH aan SBB ' Omdat ongetwijfeld de vraag naar voren komt naar de aanleiding om deze locatie te onderzoeken en naar de mogelijke ontwikkelaar, leg ik toch nog een keer de vraag bij je neer'. 'Wat mij betreft hoeven jullie je niet ondubbelzinnig te profileren als zekere initiatiefnemer/ ontwikkelaar, maar wel als partij die in beginsel- als de planMER uitwijst dat deze locatie haalbaar is vanuit milieu, landschap, hinder etc., graag verder wil onderzoeken of deze locatie binnen de doelstellingen van SBB gerealiseerd kan worden.'
22 oktober 2015: SBB aan PZH: 'Ik vind je formulering hoe wij ons als SBB zouden moeten positioneren in het vervoltraject een goede. Wij zullen ons altijd aansluiten bij de democratisch genomen overheidsbesluiten' .
9 december 2015: Voor Kerst bepaalt SBB hoe zij verder willen gaan. 'In de tussentijd wil ik je vragen om nu zoveel mogelijk het initiatief bij de provincie te houden. We (SBB) willen niet in een situatie geraken, dat alle pijlen op de korte termijn op ons gericht worden, zonder dat we gesteund worden door een democratisch genomen ruimtelijk besluit'.
- Vanaf dat moment is de externe communicatie van SBB: *"Het is aan de provincie en gemeente om te besluiten waar zij mogelijkheden zien om windmolens te plaatsen. Alleen dán kunnen wij onze grond in gebruik geven aan iemand die zo'n turbine kan bouwen. En ja, natuurlijk krijgen we daar ook inkomsten uit. SBB heeft 2016 een sluitende begroting. Maar met extra geld kunnen wij onze terreinen nog beter beheren en geschikt maken voor beleving door de recreant"*
- Gesprek begin maart 2016 tussen ons en directeur SBB Z-H over hoe hij aankijkt tegen de unanieme afwijzing door beide gemeenteraden: *"Ik vind dat ik wel draagvlak heb, ondanks dat jullie gemeenten unaniem tegen zijn. Mijn draagvlak bepaal ik aan de hand van de "Gebruikersgroep Balij en Bieslandse Bos" en die vonden het een goed plan."*
Vergadering Gebruikersgroep B&B 29 maart 2016: *"Over dit onderwerp is nooit eerder gesproken de afgelopen jaren, wij zijn tegen!"*.
- SBB heeft alleen met €-tekens in de ogen naar de Balij gekeken. Alle andere overwegingen zijn volledig buiten beschouwing gebleven. Het plaatsen van windturbines zo dicht bij een dichtbevolkt gebied zal ten gevolge van licht-, zicht- en geluidhinder leiden tot mogelijk forse planschade (250-300 koopwoningen op 500-750m) die een veelvoud is van de geschatte opbrengst.
- Op geen enkele grond is aangetoond dat de Balij een goede, kansrijke locatie is. De kansen kan SBB niet aan derden duidelijk maken....

4. Rol van de provincie

- De brief van GS aan PS van 16 sept 2015 is alleen gericht op de regio Rotterdam waar al sinds 2012 een convenant was afgesloten. Bij behandeling VRM2014 zijn de 3 locaties, die door private initiatiefnemers geheel buiten democratische besluitvorming om werden aangedragen, door PS afgewezen om ze in de nu voorliggende partiële herziening VRM2014 weer slinks mee te nemen. Gemeentes zijn in het geheel niet betrokken.

- De volgorde in de aanpak van de provincie is de omgekeerde wereld. Een logische volgorde is: eerst de wenselijkheid vaststellen (is het wenselijk om de Balij aan te wijzen gegeven allerhande vastgesteld beleid bijv. op het gebied van recreatie en natuur (Groenblauwe Slinger), daarna de haalbaarheid (maatschappelijk draagvlak) en dan pas de mogelijkheid (kan het technisch, planMER). De provincie begint echter bij De Balij de technische mogelijkheden te onderzoeken en slaat de andere stappen gemakshalve over.
- Standpunt van de provincie is tot nu toe: als De Balij haalbaar blijkt te zijn o.b.v. een planmer-onderzoek, dan wordt die locatie aangewezen. Wenselijkheid en haalbaarheid komen dan niet eens meer aan bod! *Is dit de zorgvuldige besluitvorming die wij willen?*
- De Provincie heeft de windenergie MW in de Balij niet strikt genomen nodig. Er is marge in de regio Rotterdam waar 159 MW in beeld is en nog 80 MW nodig is.
- Opvallend is dat tot aan medio 2014 het gebied Balij nooit aan de orde is gekomen in studies en beleid over windenergie. En nu gelden die overwegingen en criteria om de Balij buiten beschouwing te laten opeens niet meer?

5. Participatie uit het zicht

- Door het proces zoals hiervoor beschreven, is er noch bij gemeenten, noch bij omwonenden, noch bij 'gebruikers' draagvlak. De door Staatsbosbeheer en de provincie gewenste en met de pen beleden participatie is verder weg dan ooit. Wij durven te stellen dat die zelfs definitief uit het zicht is.
- In een van de documenten geeft Staatsbosbeheer aan dat zij de **Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland** (NMZH) wil inzetten om de participatie vlot te trekken (februari 2016 ' Doskerbrief' aan PZH). Door de WOB weten wij echter dat de NMZH al vanaf 2013 bij Staatsbosbeheer aandringt op het realiseren van windenergie in De Balij. Staatsbosbeheer stelt in een van haar interne emails dat zij het volgende met NMZH heeft overlegd (4 februari 2014):

' NMZH wil een natuurcoöperatie oprichten, met 1500 (locale) gebruikers van windenergie (opmerking onzerzijds: dit kunnen ook Greenchoice klanten zijn) en Staatsbosbeheer, zodat de NMZH de windmolens in De Balij kan exploiteren, een deel van de opbrengst gaat naar SBB voor het beheer van de Balij, een deel gaat naar de Milieufederatie voor haar reguliere werkzaamheden. We vangen twee vliegen in een klap: geld voor beheer en draagvlak in de gemeente voor aanpassing van het bestemmingsplan.'

Dit idee komt in de latere mails 2015/2016 terug en er wordt in februari 2016 geconfereerd met SBB en NMZH. De NMZH ziet zich zelf als vanzelfsprekende deelnemer aan de in te stellen 'klankbordgroep bewoners'.

Wij als betrokkenen hebben met de WOB het bewijs dat Staatsbosbeheer en NMZH onder een hoedje speelt. Tijdens ons onderzoekstraject heeft NMZH aan ons op 19 april 2016 in een ruim twee uur durend gesprek laten weten in het geheel niet betrokken te zijn (en dus nog steeds een verbindende rol zou kunnen spelen in deze kwestie tussen onze actiegroep en SBB).

6. Visie van Staatsbosbeheer 'Groeiende Toekomst, de Bosvisie van Staatsbosbeheer (september 2015) : De Balij als 'cultuurhistorische Bosparel'

Dat SBB duidelijk met 2 maten meet, afhankelijk van wat haar goed uitkomt blijkt uit wat zijn schrijft in "Groeiende Toekomst, de Bosvisie van Staatsbosbeheer" uit september 2015. Daarin rept SBB in lovende bewoordingen over bosgebieden en het belang ervan voor de mens.

Bos in de Deltametropool: *"Staatsbosbeheer vindt dat mensen het bos in moeten kunnen zonder eerst uren in de auto te zitten. Om er met de kinderen te spelen, de hond uit te laten, te sporten. Vooral in het dichtbevolkte westen van het land – de Deltametropool – waren er lange tijd weinig mogelijkheden. De afgelopen decennia is dat door de aanleg van bossen met recreatievoorzieningen in stedelijke gebieden sterk veranderd'.*

"Mensen houden van het bos. Bos is de favoriete omgeving voor een dagje uit. De populariteit van bossen blijkt ook uit grootschalige enquêtes onder de Nederlandse bevolking. Ze komen vaak als het aantrekkelijkste landschapstype uit de bus. Waarom zijn bossen zo populair? Als je het mensen zelf vraagt, noemen ze als redenen voor bosbezoek: frisse lucht en geuren opsnuiven, stilte en rust ervaren en genieten van natuurschoon.

De Balij als Cultuurhistorische Bosparel van Staatsbosbeheer:

'Nederland heeft waardevolle bossen en bosjes waarin een lange traditie van bosaanleg en -gebruik zichtbaar is. Vaak hebben ze een hoge natuurwaarde en een specifieke diversiteit aan zeldzame (planten)soorten; denk aan hakhoutbosjes, grienden en landgoedbossen. Daaronder bevinden zich cultuurhistorische parels, die we natuurlijk willen behouden. Daarin worden bostypen onderscheiden die een beeld geven van de boshistorie en bosgebruik. Naast de bossen met historische vormen van gebruik zijn er (delen van) bossen die een meer recente cultuurhistorische betekenis hebben. Sommige, zoals de recreatiebossen in West-Nederland, weerspiegelen de recente bosgeschiedenis. Deze cultuurhistorische parels zijn voor een belangrijk deel in de huidige doelensystematiek aangewezen onder de noemer cultuurhistorische bossen. Een van de manieren waarop SBB de door haar beheerde bossen typeert is met de aanduiding van "Cultuurhistorische bosparels".

Bij een van de drie representatieve voorbeelden van deze zogeheten "Cultuurhistorische bosparels", staat onder de typering "Recreatiebossen West-Nederland": *de "Balij en Bieslandse bos", opgenomen (pag 26 van de Bosvisie).*"

7. De informatie van GS aan de leden van PS over locaties windenergie (herziening VRM):

De brief van GS aan PS dd. 16 sept 2015

<http://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/energie/windenergie/locaties-wind/locaties-windenergie/>
(cursief de tekst uit de brief):

"Ondersteunend aan de formele mer-procedure wordt een maatschappelijk spoor gestart. Belangrijk element daaruit is het opzetten van een dialoog met maatschappelijke organisaties, medeoverheden en initiatiefnemers gedurende het gehele traject. Bijv. via een klankbordgroep met afvaardiging van gemeenten en maatschappelijke organisaties. In de periode van de planMER worden daarnaast ook regionale bijeenkomsten georganiseerd met direct betrokkenen."

"Het proces zoals dit is uitgewerkt is overeenkomstig de protocolafspraken mbt Wro bevoegdheden van PS en GS."

Bemerking:

- voor De Balij geldt dat deze locatie niet is opgenomen in VRM 2014;
- er zijn geen regio-/bestuurlijk overleg of afstemming, geen klankbordgroep, geen bijeenkomsten met direct betrokkenen (maatschappelijk spoor) geweest voorafgaand aan het besluit De Balij op te nemen als te onderzoeken locatie;
- Door vergissingen m.b.t. de locatie (2,5 km dichterbij de woonwijken van Zoetermeer) moest ad hoc een extra inloopbijeenkomst worden georganiseerd in Zoetermeer en de zienswijze termijn verlengd (reactietijd van 5 tot 12 januari) voor indienen van zienswijze(n); De nu beoogde onderzoekslocatie is overigens nog niet gelijk aan de locatie in het eigenlijke startdocument;
- Inwoners, college van B&W en gemeenteraad waren overvallen door dit besluit en vernamen dit pas in de periode 8-14 december 2015. *Hoe zo alles gedaan volgens een protocol?* In de gehele brief is het woord 'Balij' alleen terug te vinden in bijlage 2, pag 12 "Locaties buiten de voormalige stadsregio Rotterdam". De gehele brief is gericht op de (voormalige) stadsregio Rotterdam.
- het is overduidelijk dat de locatie Balij er gewoonweg 'in gerommeld' is. Nergens blijkt dat aan de beginselen van behoorlijk bestuur is voldaan. Er wordt in de brief van GS alleen maar gesproken over de regio Rotterdam. Nergens wordt de regio Haaglanden genoemd!

"Een belangrijk moment in het proces is het moment waarop besloten wordt welke locaties daadwerkelijk in het ontwerp-VRM zullen worden opgenomen. Naast milieutechnische beoordeling van locaties zullen daarbij andere elementen een rol spelen, zoals de uitkomsten van het maatschappelijk spoor, ruimtelijke kwaliteit, de realiseerbaarheid (het wel/niet aanwezig zijn van initiatiefnemers) en grondposities."

Bemerking: voor de Balij geldt:

- De locatie is zonder meer al af te wijzen op aspect van ruimtelijke kwaliteit, immers dat was het kernbegrip van VRM2014 en toen (en ook de jaren ervoor) was De Balij totaal niet in beeld als windenergiebestemming;
- Wat betreft de milieutechnische beoordeling in het planMER-onderzoek op afbreuk van o.a. natuurwaarden (vogels, vleermuizen, flora en fauna) en natuurbelevingswaarden: voorheen was De Balij onderdeel van de provinciale **Ecologische HoofdStructuur**, dit werd later hernoemd als gevolg van bezuinigingen. Dit betekende echter niet dat de werkelijk natuurwaarde van het gebied nu minder geworden is dan voor dit hernoemingsbesluit. Er is alleen sprake van een andere 'verpakkingsnaam'. De natuur heeft zich gewoon doorontwikkeld.
- Het initiatief is strijdig met eerder door de provincie en Staatsbosbeheer gevoerd en uitgedragen beleid (visies, uitingen als 'beschermd natuurgebied', 'stilte gebied', functie in inrichting van Groenblauwe slinger etc.)
- Initiatiefnemer: Staatsbosbeheer heeft er **alles** aan gedaan om niet in beeld te komen als initiatiefnemer (blijkt uit WOB-informatie), daarover is intensief afgestemd met de provincie (zie verderop in het document). Er is maar één reden hiervoor geld; SBB schat M€ 1,5 voor 15 jaar;
- Alternatieve energieopwekking moet passen in de omgeving. Windturbines passen niet in de Balij. Alternatief is beschikbaar in de vorm van zonnepanelen i.c.m. geluidsschermen langs A12. Dit laatste sluit aan bij de plannen van Zoetermeer (project 'Entree Zoetermeer'); Zoetermeer wil windenergie aan de oostkant van de stad concentreren en heeft daar al 3x3MW aan windturbines staan en werkt mee aan de nieuwe plannen in dit gebied.

"De lijst met in het m.e.r.-traject te onderzoeken locaties is tot stand gekomen in samenwerking met de gemeenten."

Bemerking:

Dit is voor De Balij een aperte onjuistheid. Er is geen maatschappelijk spoor geweest voor de locatie De Balij. Zowel de gemeente P-N als Zoetermeer waren niet op de hoogte gesteld van de plannen van de provincie. Zoetermeer pas in de eerste week van december 2015 (!) Gemeenteraden hebben zich unaniem uitgesproken tegen de Balij als locatie. *Beide hebben een zienswijze ingediend* die boekdelen spreekt.

De provincie heeft al sinds 2012 intensief contact met de regio Rotterdam over windenergielocaties.